

PERE VIRGILI

Francesc Serés ha publicat un recull de narracions en què 's'amaga' darrere d'uns suposats autors russos

que vivia el país: hi ha un funcionari de l'Enciclopèdia Nacional, instrument de control de la dictadura, encarregat de redactar l'entrada *nas*, que és ascendit. Els personatges de *La culpa*, calumniats, espiats, sancionats i depurats durant vint-i-dos anys, es retroben, sense arribar a saber de què se'ls acusava ni qui els va delatar. A *La transparència del mal*, una família torna patèticament a casa després del desastre de Txernòbil. Han de cremar-ho tot per lluitar contra un monstre que deforma els homes però que "no té forma, ni massa, ni pes, no es pot veure enlloc".

Amb aquest llibre, Serés torna a situar-se en el centre dels debats de la literatura que es fa avui: la dignificació

de la vida quotidiana, els usos i abusos de la memòria, la manipulació de la història, el fracàs de les utopies. La seva Rússia fa òbviament de mirall. Serés ha deixat la Catalunya empolsegada i ronyosa dels últims llibres i ha optat per una Rússia neta i gelada, amb "un fred d'una transparència sòlida". Però, en realitat, com diu el mateix autor, també Saidí és Rússia i també *Incerta glòria* pot ser una gran novel·la russa. Perquè Serés adopta l'actitud d'allò que el sociòleg alemany Niklas Luhmann anomenava l'"observador de segon ordre": és el que observa l'observador en posició d'observar. Potser, avui, aquesta és l'única manera d'eixamplar les potencialitats i l'imaginari de la literatura catalana.*

Contes russos
 Francesc Serés
 Quaderns Crema
 Barcelona, 2009
 Preu: 18 euros
 Pàgines: 224

1 2 3 4 5

Poesia
Pere Ballart

Pobra
 Cordèlia

El dia que Albert Balasch considerarà rebaixar d'un sol grau el nivell d'abstracció de les seves composicions, aquest país arribarà a descobrir una de les seves veus poètiques més significatives. Mentrestant, tanmateix, la dicció afectadament hermètica dels seus versos continua clamant en un desert en què l'expressió, buida d'humanitat, esdevé fatalment inaudible. I el cas és greu atesa l'ambició extraordinària del projecte que, un cop més -per a qui no recordi el disseny meticulós de títols com ara *Decaure* i *Les execucions*-, frega una altura que la desproporció mateixa condemna a resultats insuficients: *La caça de l'home* té com a objecte manifest esdevenir un *King Lear* de la forma lírica. El llibre cita en epígraf el gegantí personatge de Shakespeare, el de més dissortat destí de tot el seu teatre, i anuncia en efecte que és la història d'un home vell que "va començar a preguntar per la seva vida". L'obra assumeix fins i tot les exigències del model clàssic de la tragèdia: cinc episodis alternats amb ideals intervencions del cor, uns interludis en prosa que contrapunten les seccions extenses, també rigorosíssimes: totes amb cent versos disposats en díctics de vuit i deu síl·labes. Una estructura, doncs, tan calculada com rotunda.

La llàstima és que, privat de cap pretext sostingut, dispers en la línia discontinua d'unes foguerades simbòliques brillants però isolades, confiat només a la sort d'un efectiu to sentencios, el poema no aconsegueix imposar-se al lector més que com l'habitual retret a la misèria del llenguatge, en la consciència que "hi ha alguna cosa de repugnant en això d'estendre síl·labes". Amb menys contorsions que els altres, el segon episodi (*Col·lapse*) deixa almenys endevinar què podria ser aquesta poesia subjectada a un ordre no solament formal.

Que ningú dubti, però, de l'alè poètic de Balasch, o de la seva deliberació. En començar la tragèdia que coneix tan bé, quan Lear espera de les seves filles les paraules que expressin l'amor que li tenen, la menor de les tres, amantíssima però íntegra, pensa d'ella mateixa: "Pobra Cordèlia, sé que el meu amor és molt més ric que no la meua llengua". Arribat el seu torn, tot el que diu és: "Res". I el rei, abans de desterrar-la, li recorda que "del no-res no en surt res". Potser la nostra ingratitud és la mateixa del rei Lear; però potser com ell als espadats de Dover, també descobrirem en un futur l'"ànima pura" de Cordèlia, amb qui "anirem traient / l'entrellat del misteri de les coses".*

La caça de l'home
 Albert Balasch
 Premi Sant Cugat a la memòria de Gabriel Ferrater
 Edicions 62
 Barcelona, 2009
 Preu: 15 euros
 Pàgines: 80

1 2 3 4 5

JOSEP LOSADA

David Nel-lo ha guanyat el Marian Vayreda

La redacció, correcta al marge d'aquests defectes, no és suficient quan es tracta de descriure les emocions dels personatges. La màxima *no diguis, mostra* -una recepta que recomanen en tots els tallers literaris- és del tot ignorada. Nel-lo, en aquests casos, entén que està obligat a fer literatura, i només la sap fer tronada ("En canvi, en tot el que va venir després no volia ni pensar-hi. Era com un mar negre de tempesta que havia espallat les coses"). Perquè el desconcert sigui complet, a mesura que passen les pàgines es veu que han maquetat el text deixant, sempre que s'ha pogut, un apòstrof penjat al final de línia, cosa que, com amb tants llibres que surten, fa sospitar que no se l'ha llegit ningú abans d'enviar-lo a la impremta.*

Nel-lo, que escriu d'una manera grisa i polida, que es deixa llegir sense molèsties i sense interès, repassa amb aire desmaiat com era la vida a la Gran Blasket, deshabitada des del 1953, amb el pretext de registrar els records d'un moribund, que hi va néixer i que mor a Mallorca

1 2 3 4 5